

Warszawa, 11 kwietnia 2019 r.

Pani
Elżbieta Rafalska
Minister Rodziny, Pracy
i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-916 Warszawa

Pani
Jadwiga Emilewicz
Minister Przedsiębiorczości
i Technologii
Pl. Trzech Krzyży 3/5
00-507 Warszawa

Szanowne Panie Minister,

na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców¹, zwracam się z prośbą o podjęcie działań legislacyjnych, mających na celu ponowne umożliwienie umorzenia należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, w tym również powstałych po 28 lutego 2009 r.

Uzasadnienie

15 stycznia 2013 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (dalej: ustawa z 2012 r.)². Czyniła ona zadość postulatowi przedsiębiorców, którzy, ze względu na niejednoznaczność przepisów oraz zmieniającą się wykładnię organów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: ZUS), nierzadko byli zaskakiwani informacjami

¹ Dz. U. z 2018 r. poz. 648.

² Dz. U. z 2012 r. poz. 1551.

o powstałych, wbrew ich świadomości, zaległych należnościach z tytułu nieopłaconych składek, których spłata okazywała się niemożliwa. Z kolei egzekucja takich należności również nie prowadziła do uregulowania zobowiązań, lecz jedynie do likwidacji przedsiębiorstw i postawienia ich w stan upadłości. Skutkiem tego były niepowetowane straty dla polskiej gospodarki i zmniejszenie wpływów do budżetu państwa, jak również do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Ustawa z 2012 r. okazała się jednak niewystarczająca. Przedsiębiorcy zwracali uwagę na fakt, że niefortunna treść przepisów art. 1 ust. 1 oraz ust. 6 sprawiła, że zaległe składki na ubezpieczenie zdrowotne mogły być umorzone tylko w wypadku nieopłacenia zaległych składek na ubezpieczenia społeczne. Wykładnia ta została potwierdzona przez orzecznictwo sądów³.

Za główną jednak przeszkodę, uniemożliwiającą skorzystanie z abolicji na podstawie ustawy z 2012 r., przedstawiciele przedsiębiorców uważają wymóg nieposiadania bieżącego, niepodlegającego umorzeniu zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek. Warunek ten byłby szczególnie trudny do spełnienia w dzisiejszym stanie prawnym, zważywszy na treść przepisów § 12. ust. 2-4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2017 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych⁴, które stanowią, że kwota wpłaty podlega zaliczeniu na odpowiedni fundusz emerytalny począwszy od należności o najwcześniejszym terminie płatności.

Ponadto określone przez ustawodawcę ramy czasowe abolicji – dotyczącej zaległości powstałych od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. – okazały się zbyt wąskie. W szczególności, po tym okresie masowym zjawiskiem było stwierdzenie przez ZUS bezskuteczności faktu zatrudniania się osób, prowadzących w Polsce działalność gospodarczą, jako pracowników w innych krajach Unii Europejskiej. Powodowało to konieczność opłacania przez nich składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne za nich samych, również z mocą wsteczną, za cały okres zatrudnienia za granicą. W związku z tym zasadne jest poszerzenie zakresu czasowego obowiązywania abolicji również na okres po 2009 r.

³ Np. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 8 stycznia 2015 r. III AUa 264/14.

⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 1831.

Należy również nadmienić, że wysokość zadłużenia ogółem płatników za lata 1999-2017 (rozliczających się SZS) wyniosła ponad 4 miliardy zł i z każdym rokiem wyraźnie wzrasta.

Ponadto ustawa z 2012 r., ze względu na swój zbyt wąski zakres, nie zatrzymała tego procesu. Brak umożliwienia przedsiębiorcom wyjścia z tego zadłużenia może spowodować chęć rejestrowania działalności poza granicami Polski.

Pragnę także zauważyć, że bez istotnych zmian systemowych, o których rozmawiano z przedstawicielami resortów, może zaistnieć ryzyko, że zadłużenie będzie nadal rosnąć i konieczne będą dalsze, cykliczne abolicje.

Pragnę zarazem wyrazić podziękowanie dla Pań Minister za prowadzenie działań skutkujących zmniejszeniem obciążeń dla przedsiębiorców, takich jak przyjęcie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu obniżenia składek na ubezpieczenia społeczne osób fizycznych wykonujących działalność gospodarczą na mniejszą skalę⁵, zwanej potocznie „ustawą o małym ZUS”.

W związku z powyższym wnoszę o podjęcie środków, o których mowa w petitum oraz załączam propozycję projektu ustawy, regulującego rzeczoną kwestię, przygotowanego przez Zespół Roboczy ds. Abolicji ZUS Rady Przedsiębiorców przy Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców.

z poważaniem,

ZASTĘPCA RZECZNIKA
MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORCÓW

Jacek Cieplak

⁵ Dz. U. z 2018 r. poz. 1577.